

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET – NIKŠIĆ

VIJEĆU FILOZOFSKOG FAKULTETA

Komisija za ocjenu magistarskog rada Slavka Milića
Maloljetnička delinkvencija i slobodno vrijeme učenika srednje škole sa problemima u ponašanju - problemi i perspektive

I Z V J E Š T A J

Slavko Milić, student postdiplomskih studija na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, uradio je magistarsku tezu na temu *Maloljetnička delinkvencija i slobodno vrijeme učenika srednje škole sa problemima u ponašanju - problemi i perspektive*. Tema ovog rada je odobrena 07.10.2020. godine na sjednici Vijeća Filozofskog fakulteta i odabrana je komisija za njegovu ocjenu, u sastavu: prof. dr Tatjana Novović (mentor), prof. dr Dijana Vučković (članica), prof.dr Veselin Mićanović (član). Kandidat je sa uspjehom (A) položio ispite predviđene nastavnim planom i programom magistarskih studija *pedagogije*. Nakon temeljnog pregleda rada, Komisija Vijeću podnosi slijedeći izvještaj:

U uvodnom dijelu rada, kandidat razmatra fenomene maloljetničkog prestupništva i slobodnog vremena iz perspektive naučno-teorijskih analiza i višestrukih istraživačkih pokazatelja, a potom ih detaljnije raslojava kroz četiri poglavlja: pojam i značaj proučavanja maloljetničke delinkvencije i slobodnog vremena, obim, struktura i ostale fenomenološke i etiološke karakteristike maloljetničkog prestupništva iz ugla različitih naučnih vizura, potom, u trećem poglavlju nalazimo teorijske koncepte kriminaliteta povezane sa fenomenom dokolice ili nedovoljno definisanog slobodnog vremena, dok je u poslednjoj teorijskoj cjelini apostrofirana kazualna povezanost između slobodnog vremena i maloljetničkog prestupništva. Slobodno vrijeme kao poseban koncept se

dovodi u kauzalnu vezu sa maloljetničkim prestupništvom iz više razloga. Pitanjem slobodnog vremena bave se pedagozi, psiholozi, sociolozi, kriminolozi i drugi profesionalci i naučnici, pa u literaturi i praksi nalazimo različita shvatanja i interpretacije ovog fenomena. Način korišćenja slobodnog vremena modelovan je brojnim faktorima uticaja i može biti prediktor različitih neadekvatnih ponašajnih postupaka mladih ljudi. U svom radu, Milić navodi kako brojni autori obrazlažu i istraživački potkrepljuju visok nivo korelacije između kvaliteta provedenog slobodnog vremena i različitih aspekata delikventnog ponašanja. Posebno se apostrofira uticaj porodice kao ključnog agensa socijalizacije na ponašanje adolescenata i njihov način osmišljavanja slobodnog vremena, pri čemu je odgovornost roditelja izuzetno značajna. Odsustvo nadzora, kvalitetne uzajamnosti između roditelja i djece, neadekvatno i nekontrolisano biranje sadržaja slobodnog vremena, otvara prostor za različita nepoželjna ponašanja mladih. Milić se posebno bavi i pitanjem razvojnih specifičnosti pre/adolescentne faze i svim ponašajnim ishodima koje mogu nastati u ovom kriznom periodu. Brojni problemi koje mladi ljudi razvijaju usled vlastitih preispitivanja, nesigurnog upravljanja slobodnim vremenom, nedostajuće samoregulacije, mogu indukovati neadekvatne izbore i postupke ili tzv. "dokoličarsku delinkvenciju". Milić interpretira naučno-teorijska razmatranja različitih autora koji se bave problematikom delikvencije, ističući koliko se društvene okolnosti reflektuju na način provođenja slobodnog vremena i karakter mladalačkog devijantnog ponašanja. U tom smislu izdvaja fenomene „visokotehnološkog kriminaliteta“, kako to ističe Mlinarević (2006), zloupotrebe alkohola, konzumiranja raznovrsnih opojnih supstanci, kockarskih i drugih neadekvatnih radnji. Ovako složenim problemima prethode konfliktni odnosi u porodici i zajednici, školski neuspjeh, stupanje u maloljetničke „bande“ i slično. Neadekvatno ponašanje mladih se ogleda na svim poljima, pa logično i u domenu načina provođenja slobodnog vremena, koje najčešće izlazi iz okvira socijalno poželjnih aktivnosti. Milić kroz prizmu analiziranih djela usmjerenih na problematiku delikventnog ponašanja mladih, sagledava pomenuti fenomen kroz dublju istorijsku retrospektivu, uočavajući neke svestremene zajedničke okosnice fokusiranog konstrukta i konstatuje da je u pitanju kompleksna problematika i da svako jednoznačno, linearno tumačenje može biti rizično i upitno. Ipak zajedničko određenje različitih autora je da delikventno ponašanje obuhvata sva ona ponašanja koja su zakonom definisana kao

nedozvoljena i za koje društvo predviđa određene sankcije najčešće krivično-pravne prirode, prilagođene uzrastu maloljetnog počinioca pa čak i formalno punoljetnog lica, ali pod zakonom predviđenim uslovima i ne kod svih punoljetnih lica. Razmatrajući koncept slobodnog vremena, Milić konstatuje da se u promijenjim društvenim okolnostima nameću novi okviri za sagledavanje ovog fenomena i da je nužno redefinisanje slobodnog vremena u svijetlu izmijenjenih životnih prilika.

U metodološkom dijelu rada, Milić vodeći istraživački cilj (primarni cilj istraživanja je utvrditi koje aktivnosti dominiraju u ponašanju maloljetnih delinkvenata i na koji način organizuju svoje slobodno vrijeme), operacionalizuje kroz sedam kompleksnih zadataka i njima inherentnih hipoteza. Uzorak ispitanika u ovom istraživanju činili su maloljetni prestupnici iz tri regije (sjevernog, centralnog i južnog) Crne Gore: 124 ispitanika (80 ispitanika muškog pola i 44 ženskog pola). U postupku prikupljanja podataka o fokusiranoj problematici, primijenjena je anketa koja je obuhvatila, pored osnovnih kriterijskih varijabli (mjesto stanovanja, obrazovanje roditelja) nekoliko tematskih segmenata, koji se odnose na izbor kulturnih i sportskih sadržaja u slobodnom vremenu i tipova vrijednosnih orijentacija (medijske vrijednosne orijentacije, školske vrijednosne orijentacije, estetske i socijalne vrijednosne orijentacije, društveno političke i porodične vrijednosne orijentacije). Pored ankete, primijenjen je i intervju polustrukturiranog tipa, na osnovu kojeg su otvorena još neka važna pitanja vezana za problematiku delikventnog ponašanja i načina osmišljavanja slobodnog vremena. Sve početno projektovane hipoteze su potvrđene. Zanimljivo je da 60% ispitanika/maloljetnih delinkvenata svakodnevno provede uz različite internet sadržaje više od 6 sati. Sportski sadržaji ih ne zanimaju posebno (posebno ispitanice), kao ni obrazovni segmenti "programa". Književno-umjetnički sadržaji ne zauzimaju posebno mjesto u korpusu izabranih i preferiranih vrednosnih orijentacija ispitanika u ovom istraživanju. Uticaj vršnjačkih grupa i vrednosno orijentisanih sadržaja koji im pripadaju snažno utiču na ispitanike, prema njihovim odgovorima na pitanja u anketi i u okviru fokus grupnih intervjuja. Školske obaveze im nisu posebno značajne i znatno veću odgovornost osjećaju prema nepisanim pravilima njihovih vršnjaka koji žive u "paralelnom svijetu" i kojima se nekritički priklanjaju. Novo polje djelovanja i delikventnog postupanja predstavlja i *sajber kriminalitet*, koji je značajno prisutan i proizvodi veliku materijalnu i nematerijalnu štetu

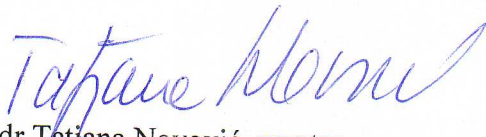
danas u Crnoj Gori, prema pokazateljima iz istraživanja. Ovi nalazi u visokom procentu koreliraju sa istraživačkim indikatorima na globalnom nivou, utemeljenim u opsežnim empirijskim bazama naučno-istraživačkih timova

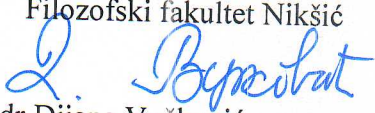
Istraživanje koje je sproveo S. Milić, primjenjujući kvantitativno-kvalitativnu metodologiju i kombinujući relevantne istraživačke tehnike i instrumente ima posebnu pragmatičnu dimenziju, koja se ogleda u identifikovanju faktora na koje se može preventivno djelovati u svrhu pravovremenog suzbijanja i redukovanja maloljetničke delinkvencije.

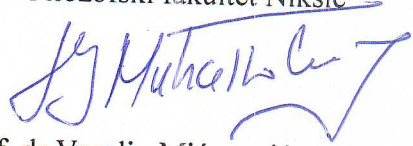
Na osnovu prethodno navedenog, Komisija sa zadovoljstvom konstatuje da magistarski rad kandidata Slavka Milića, na temu: *Maloljetnička delinkvencija i slobodno vrijeme učenika srednje škole sa problemima u ponašanju - problemi i perspektive*, ispunjava normative koji važe za magistarske teze, te stoga predlaže Vijeću Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore da odobri usmenu odbranu ovog rada.

Nikšić, decembar 2021.god.

Komisija, u sastavu:

Prof. dr Tatjana Novović, mentor

Filozofski fakultet Nikšić

Prof.dr Dijana Vučković

Filozofski fakultet Nikšić

Prof. dr Veselin Mićanović
Filozofski fakultet Nikšić

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET
NIKŠIĆ

PRIMLJENO:	27.12.2021.		
ORG. JED.	BROJ	PRILOG	VRJEDNOST
01	2942		

PREDLOG ODLUKE - Tačka 1

UNIVERZITET CRNE GORE
Filozofski fakultet

Broj:
Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na master studijama Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 28.12.2021. godine donijelo

O D L U K U

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Maloljetnička Delikvencija i slobodno vrijeme učenika srednje škole sa problemima u ponašanju - problemi i perspektive** Slavka Milića, studenta na postdiplomskim studijama Studijskog programa za pedagogiju na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović